

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **B. F.**, bývajúca vo F., zastúpenej JUDr. J. B., advokátom vo F., proti žalovanému: **M. F., R.**, o zaplataenie 856.229,- Sk, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 12 C 243/2005, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. augusta 2008, sp. zn. 13 Co 105/2008, takto

rozhodol:

Zrušuje uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. augusta 2008, sp. zn. 13 Co 105/2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Lučenec rozsudkom z 26. júna 2007, č.k. 12 C 243/2005-485 zaviazal žalobcu na zaplataenie sumy 265.676,- Sk žalobkyňi. V časti zaplataenia sumy 590.553,- Sk a 9 % úroku z omeškania zo sumy 856.229,- Sk od 8. novembra 2004 do zaplataenia žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu, žalovanému uložil povinnosť nahradiť Slovenskej republike trovy konania 17.071,- Sk a súdny poplatok vo výške 13.280,- Sk. Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. septembra 2006, sp. zn. 15 Co 157/2007 bol potvrdený čiastočný rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica v prejednávanej veci (č.k. 12 C 234/2005-172), ktorým bol žalovaný zaviazaný na zaplataenie sumy 29.700,- Sk žalobkyňi titulom bolestného a sťaženia spoločenského uplataenia. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 13. novembra 2006. Nároky žalobkyne z titulu straty na zárobku počas práceneschopnosti a po jej skončení vyčíslil súd v zmysle znaleckého posudku Ing. Ľ. M. č. 2/2008 na celkovú sumu 219.012,- Sk, z čoho náhrada za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti (od 5. februára 2003 do 3. februára 2004) predstavuje sumu 119.055,- Sk a náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti (od 3. februára 2004 do 31. decembra 2007) sumu 99.957,- Sk. Nárok žalobkyne na vyplataenie koncoročných odmien vo výške 67.950,- Sk súd považoval za

nedôvodný, pretože tento nárok mohol vzniknúť len zamestnancom, ktorí vykonávali niečo nad rámec svojich pracovných činností podľa pracovnej náplne. Žalobkyňa v konaní nepreukázala výdavky vo výške 755.328,- Sk titulom náhrady nákladov na pohonné látky spotrebované na cestách v súvislosti s lekárskymi vyšetreniami, preto jej súd priznal túto náhradu len vo výške 11.018,- Sk, ktorú za preukázanú mal. Z nákladov vzniknutých v súvislosti s úrazom, ktoré žalobkyňa označila ako „ostatné výdaje“ uplatnených vo výške 25.689,- Sk mal súd za preukázané výdavky v sume 10.696,- Sk, ktorých náhradu žalobkyni priznal. Žalobkyňa si uplatnila ako ušlý zisk dôchodkové poistenie vo výške 57.324,- Sk za obdobie dôchodkového poistenia od 29. apríla 2002 do 28. apríla 2019, ktoré vypovedala k 29. júnu 2004. Pri výške poistného mesačne 281,- Sk dospel súd k záveru, že nejde o sumu, ktorú by žalobkyňa s ohľadom na znížený príjem, ale aj na už vyplatené náhrady, nebola schopná uhrádzať. Navyše, tento uplatnený nárok nie je v príčinnej súvislosti so vzniknutým úrazom. Do žalovanej sumy žalobkyňa začlenila aj zvýšenú náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 50 %, teda vo výške 14.850,- Sk. Tento nárok si uplatnila z titulu priznania invalidity a zrejme v súlade s § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. Súd dospel k záveru, že žalobkyňa na takéto zvýšenie nemá nárok, pretože jej prípad sa v zmysle prechodných a záverečných ustanovení zákona č. 437/2004 Z.z. posudzuje v zmysle vyhlášky č. 32/1965 Zb. Na základe nového posudku vydaného MUDr. M. G., ortopédom, z 12. júla 2007 bolo bolestné vyčíslené na 390 bodov, na základe čoho si žalobkyňa uplatnila náhradu vo výške 112.047,- Sk. Keďže na jej prípad nemožno aplikovať zákon č. 437/2002 Z.z., ale treba použiť vyhlášku č. 32/1965 Zb., prináleží žalobkyni suma 23.400,- Sk (390 bodov x 60,- Sk podľa § 7 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb.). Ďalšie nešpecifikované výdavky, ktoré žalobkyni vznikli v súvislosti s úrazom a liečením a ktoré si uplatnila vo výške 1.150,- Sk, žalovaný nenamietal a súd mal za to, že ich žalobkyňa preukázala. Celkovo teda žalobkyni priznal z titulu náhrady škody sumu 265.676,- Sk, vo zvyšku žalobu zamietol a nepriznal ani úrok z omeškania zo sumy 856.229,- Sk od 8. novembra 2004. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. O povinnosti žalovaného nahradiť trovy konania štátu súd rozhodol v súlade s § 148 ods. 1 O.s.p. a o jeho povinnosti zaplatiť súdny poplatok podľa § 2 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 25. augusta 2008, sp. zn. 13 Co 105/2008, odvolanie žalobkyne ako oneskorene podané odmietol. Žalobkyňa 23. júla 2008 osobným podaním doručila na Okresný súd Lučenec odvolanie bez odôvodnenia voči rozsudku tohto súdu, ktorý jej bol doručený 10. júla 2008. V odvolaní uviedla, že dôvody doplní do

1. augusta 2008, doplnila ich však až podaním doručeným okresnému súdu 13. augusta 2008. Súd poukázal na to, že žalobkyňa si sama ustanovila lehotu, v ktorej odvolanie doplní, preto súd (prvého stupňa) zrejme nepovažoval za potrebné vyzvať ju na jeho doplnenie podľa § 209 ods. 1 O.s.p. Keďže lehota na podanie odvolania uplynula 25. júla 2008, odvolanie však nebolo doplnené ani do 1. augusta 2008 a dôvody boli doplnené po uplynutí lehoty na odvolanie, dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobkyne neobsahovalo náležitosti podľa § 205 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal na podnet žalobkyne mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodil, že odvolací súd svojím postupom v odvolacom konaní zaťažil vadou v zmysle § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p. a § 237 písm. f/ O.s.p., keď odmietnutím odvolania žalobkyne odňal jej možnosť konať pred súdom. Nerešpektoval ustanovenia § 1 až § 3 O.s.p., § 43 ods. 1 O.s.p., § 205 O.s.p. (a § 42 ods. 3 O.s.p.), § 209 ods. 1 O.s.p., § 211 ods. 1 veta 1 O.s.p., keď odmietol odvolanie žalobkyne pre nesplnenie zákonných podmienok upravujúcich náležitosti podaného odvolania, hoci odvolanie v skutočnosti už v čase rozhodovania odvolacieho súdu nemalo nedostatky brániace mu pokračovať v konaní. Poukázal na skutočnosť, že ani súd prvého stupňa a ani odvolací súd nevyzvali žalobkyňu, aby doplnila chýbajúce náležitosti odvolania. Odvolací súd následne bez splnenia tejto zákonnej povinnosti odvolanie odmietol aj napriek tomu, že v čase rozhodovania mu boli už doručené doplnené dôvody. Ak k odstráneniu väd podania došlo pred rozhodnutím odvolacieho súdu, je právne významné, že vady boli odstránené, pretože pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 167 ods. 2 O.s.p. v spojení s 154 ods. 1 O.s.p.). Generálny prokurátor tiež poukázal na zmenu znenia § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p. zákonom č. 384/2008 Z.z. s účinnosťou od 15. októbra 2008, ktorá zakotvila povinnosť súdu vyzvať odvolateľa na doplnenie podaného odvolania.

Žalobkyňa sa vo svojom písomnom vyjadrení plne stotožnila s právnym názorom generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

Žalovaný sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd príslušný na konanie o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas (§ 243g O.s.p.) na podnet žalobkyne generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozsudky a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Dovolací súd je viazaný rozsahom mimoriadneho dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho obsahového vymedzenia (§ 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Obligatórne sa zaoberá len vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

V predmetnej veci generálny prokurátor namietal vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., teda že postupom súdu odňal žalobkyňu možnosť konať pred súdom. Namietaný postup odvolacieho súdu spočíval v odmietnutí odvolania podaného žalobkyňou z dôvodu, že jej podanie nemalo v lehote ustanovenej na podanie odvolania zákonom predpísané náležitosti.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 209 ods. 1 O.s.p. súd prvého stupňa uznesením vyzve toho, kto podal odvolanie neobsahujúce náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2, aby chýbajúce náležitosti doplnil, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/. Ak sa aj napriek výzve súdu odvolanie nedoplní alebo ak ide o oneskorené odvolanie alebo podané tým, kto naň nie je oprávnený, predloží súd prvého stupňa odvolanie na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

Podľa § 211 ods. 1 O.s.p. ak súd prvého stupňa nesprávne postupoval podľa § 209 ods. 1, odvolací súd sám vyzve toho, kto podal odvolanie, aby doplnil chýbajúce náležitosti, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/. Vo veciach podľa § 120 ods. 2 odvolací súd odstraňuje vady odvolania tým, že sa obmedzí len na zistenie rozsahu, v akom sa rozhodnutie napáda. Odvolací súd sám odstráni vady pri doručovaní odvolania a výzvy podľa § 209a ods. 1 tak, že sám vykoná doručovanie. Odvolací súd rozhodne aj o návrhoch podľa § 138 ods. 1 vrátane tých, o ktorých nerozhodol súd prvého stupňa.

Podľa § 43 ods. 1 O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

Odvolanie podané žalobkyňou nespĺňalo zákonom ustanovené náležitosti v zmysle § 205 O.s.p., preto už súdu prvého stupňa vznikla podľa § 209 O.s.p. povinnosť vyzvať ju, aby neúplné podanie doplnila, a poučiť ju o následkoch, ak tak neurobí v ustanovenej 10-dňovej lehote. Túto povinnosť má súd bez ohľadu na to, či je dotknutý účastník zastúpený advokátom. Skutočnosť, že sama odvolateľka uviedla, že dôvody odvolania doplní v ňou určenej lehote, nie je pre súd záväzná. Súdny sú pri svojej rozhodovacej činnosti viazané zákonom a ním ustanovenými lehotami, a nie lehotami, ktoré si určí účastník konania.

Keďže v tomto prípade nejde o rozšírenie dôvodov bezvadného odvolania, ale o chýbajúce náležitosti podania ako takého, nemožno na vec vzťahovať bez ďalšieho

ust. § 205 ods. 3 O.s.p. v znení od 1. septembra 2003. Lehotu na odstránenie vady v tomto prípade určuje vo výzve súd (§ 43 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.) a neurčuje ju samo plynutie odvolacej lehoty. Ak teda odvolateľka dodatočne doplnila svoje podanie tak, že spĺňalo zákonom predpísané náležitosti odvolania ešte pred tým, ako odvolací súd o ňom rozhodol, a to bez toho, že by ju súd na to bol vyzval, má sa za to, že ich doplnila v „dodatočnej lehote na opravu podania“, ktorú súd ešte neurčil.

Preto odvolací súd mal vo svojom konaní na doplnenie odvolania prihliadať ako na riadne a vychádzať jednak zo „zahĺásenia“ odvolania, ktoré bolo urobené v zákonnej lehote, ako aj z podania doručeného 13. augusta 2008, ktoré obsahovalo dôvody odvolania. Keďže šlo o neúplné podanie, súdu vznikla povinnosť postupovať podľa § 209 O.s.p. v spojení s § 43 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ ju nespĺnil, mal akceptovať neskôr doručené dôvody ako riadne doplnenie (opravu) neúplného podania z vlastnej iniciatívy účastníka.

V danom prípade odvolateľka vady odvolania odstránila „doplnením odvolania“ ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu (15. augusta 2008; č.l. 499). Ak napriek tomu krajský súd uznesením opravný prostriedok žalobkyne odmietol pre nespĺnenie zákonných podmienok upravujúcich náležitosti podaného odvolania (§ 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p.), hoci odvolanie v skutočnosti už v čase jeho rozhodovania nemalo nedostatky brániace mu pokračovať v konaní, odňal odvolateľke možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

S ohľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky vyhovel a napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom konaní rozhodne odvolací súd aj o trovách dovolacieho konania.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 29. apríla 2010

JUDr. Martin Vladič, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková